

Tezaurul geto-dac de la *Surcea* (jud.Covasna)

de Conf. Univ. Dr. George V Grigore

Dacă ne dorim să înțelegem mai mult din identitatea noastră, să înțelegem mai mult din rădăcinile noastre și din trecutul străbunilor noștri, ar trebui să ne întoarcem privirile și către inima României, acolo unde sunt cele mai numeroase dispute legate de identitatea și de istoria noastră. În județele Harghita și Covasna au fost descoperite de-a lungul timpului peste 200 de așezări, 34 de cetăți și peste 30 de tezaure, toate getice! În timp ce autoritățile se ocupă cu polemizările, aceste descoperiri uluitoare nu sunt nici popularizate, nici puse în valoare, deși ar putea să lumineze o bună parte din vechimea acestui popor român.

Una dintre aceste descoperiri face referire la tezaurul geto-dac de argint descoperit la *Surcea*, în anul 1934, cu ocazia unor săpături. Satul *Surcea* aparține de comuna *Zăbala* și se afla la 3 km vest de *Tamașfalău*, pe DC 10. Tezaurul este format din mai multe artefacte din argint, dintre care se desprinde prezența unei falere ovale, reprezentând un călăreț în mers spre dreapta; el ține cu mâna stângă frâul, iar cu dreapta mânerul unei săbii lungi. Călărețul, imberb, este îmbrăcat în armură și poartă pe cap coif; deasupra capului este un vultur cu aripile desfăcute. La picioarele calului, redat în mișcare, cu piciorul stâng ridicat, se află un câine (sau lup). Mai avem în tezaur o faleră, rotundă, reprezentând un grifon; marginile ambelor falere sunt ornamentate cu semiove incizate. Urmează patru baze de cupe, de formă semisferică, ornamentate în relief (de sus în jos): șnur, frunze de acant și lotus cu vârful în jos, alternând; spațiile dintre vârfulurile

frunzelor sunt umplute cu puncte; (D = 7,2 - 7,3 cm); toate piesele sunt din argint aurit și șase nicovale de fier, puls un lingou de argint.

Privind falera principală din acest tezaur, putem să decodăm prezența cavalerului trac (Cavalerul Zamolxian sau Danubian, cel ce apare și în multe reprezentări din tezaurele geților sudici, descoperite în Bulgaria), cu o pasăre deasupra capului (Mama Gaya Vultureanca) și un câine la picioare (așa numiții „*Câinii Pământului*”, care „urlă” prevestind vreun cataclism planetar). Cea de a doua faleră reprezintă un animal fantastic înaripat (grifon). Reprezentarea acestui Grifon Getic mai apare pe scuturile de fier geto-dace „extrase” din *Cetatea Piatra Roșie*, pe fundurile paharelor bitronconice de argint geto-dace tip Agighiol (Fiara Adâncului), pe coiful princiar de aur al Frăției Getice descoperit la Coțofenești (jud. Prahova), pe vasele de aur din Tezaurul de la Sânnicolau Mare (Banat), dar și în reprezentările existente pe tezaurele geților sudici (traci) descoperite în Bulgaria. Falera era un ornament care se purta la gât, ca medalion. Tezaurul mai cuprinde patru baze de cupe din argint, de forma semisferică, ornamentate în relief: șnur (sfoară răsucită), frunze de acantși lotus cu vârful în jos, probabil aflate în lucru, spre a crea un set de cupe princiare sau de ritual. Prezența în tezaur a nicovalelor mici de fier, de dimensiuni diferite și a unei bare de argint (lingou) ca material brut, ne conduce la concluzia că acesta era depozitul creativ al unui meșteșugar argintar ce avea în lucru diferite comenzi. Pe lângă tezaur s-a mai descoperit diferite vase ceramice, printre care o ceașcă cu toartă, la fund decorată cu „omphalos”, o oală decorată, o ceașcă dacică și fragmente de fructiere. Tezaurul datează din sec. I î.Hr. Din localitate au fost culese și fragmente de vase romane, care indică o stațiune foarte bogată și de lungă durată. Prima atestare documentară a localității este din anul 1567. Denumirile istorice românești ale locului au fost în timp: 1787, Perr (Par); și din 1854, Surce (Surcea).

Tezaurul de la Surcea rămâne valoros prin simbolistica sa inițiatică, respectiv al Cavalerului antic geto-dac (Trac, Danubian, Zamolxian, Sfântul Gheorghe) și al Balaurului, Dragonului, simbol perpetuat apoi de Cavaleri Teutoni, Cavaleri Templieri, Cavaleri Ioaniți, Cavalerii Mesei Rotunde, Cavalerii Ospitalieri, etc..

Falera nr. 1 din tezaurul geto-dac descoperit la Surcea (jud. Covasna). Cavalerul Zamolxian sau Danubian „mărșăluiește” către dreapta (Est; Soare-răsare). De sus este protejat de Mama Gaya Vultureanca (Planeta Pământ), iar jos se află cățea-lupoaică (Câinii Pământului, ce vor da semnalul în caz de cataclism). Cu Gaya deasupra sa, Cavalerul apare protejat de Marea Pasăre, precum faraonii egipteni cu Șoimul Sfânt deasupra capului (simboluri comune ale Vechii Biserici Valaho-Egiptene). Jur împrejur apar cele două șiruri de dinți de lup sau de fier-ăst-rău (zeul crocodil Sobek, al dezmembrărilor).

Falera nr. 2 din tezaurul geto-dac descoperit la Surcea (jud. Covasna). Grifonul Getic apare orientat către stânga (Vest, Soare-Apune). Ființa fantastică apare ca o combinație a forței leonine a vieții (Zeița Sarmis) și a Planetei Pământ (Mama Gaya Vultureanca; cea care „zboară” prin timp și prin cosmos-spațiu). Este semnul „Restartării” vieții prin Apocalips (oprirea timpului, căderea întinericului, Rezidirea Lumii prin transformări planetare (ridicare munți, scufundare continente, etc.), iar apoi revenirea la normal: apariția „Ziurelului de Ziuă” și Începutul Noului Timp. Oamenii care vor trece de această încercare vor deveni zei (vor trăi sute de ani, precum spune Biblia; în aceasta constă Nemurirea de care se vorbește în religie sau mitologii). Jur împrejur apare un șirag de ove (jumătate de ou), ca ouă eclozate ale Noii Lumi ce va veni.

Cele două falete din argint aurit ale Tezaurului Geto-Dac de la Surcea (jud. Covasna)

Tezaurul geto-dac de la Surcea (jud. Covasna). Datat secolul I î.Hr.